

Asia: VN/1070/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sukupuolen vahvistamisesta sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen edellytyksiin (1 §):

-

2. Kommenttinne liittyen hakemukseen ja sen käsittelyyn (2 §). Kommentteja pyydetään esimerkiksi siihen, onko sukupuolen vahvistamisen hakemusmenettely esitetyssä muodossaan toimiva ja tarkoituksenmukainen.

-

3. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin (3 §). Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota sellaiseen lainsäädäntöön, jossa sukupuolelle annetaan merkitystä ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lisäksi huomiota pyydetään kiinnittämään säännöksen aiheuttamiin muutostarpeisiin lausunnonantajan toiminnassa/hallinnonalalla.

Ehdotetun lain on esimerkiksi arvioitu mahdollisesti edellyttävän muutoksia vankeus- ja tutkintavankeuslakien säännöksiin vankien sijoittamisesta sekä henkilöntarkastuksista ja päihteettömyyden valvonnasta. Vastaavia säännöksiä on myös laissa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Lain on myös arvioitu edellyttävän muutoksia eräisiin rikoslain säännöksiin.

-

4. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin ja vanhemmuuteen (4 §)

-

5. Kommenttinne liittyen vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeen muuttamiseen (5 §). Erityistä huomiota pyydetään kiinnittämään sellaiseen lainsäädäntöön, jossa vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeeseen liitetään oikeusvaikutuksia (vanhemmalle itselleen tai tämän lapselle) ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lausunnoissa pyydetään myös kiinnittämään huomiota niihin muutostarpeisiin, joita vanhemmuutta kuvaavan nimikkeen muuttaminen edellyttää esimerkiksi lausunnonantajan tietojärjestelmissä.

-

6. Kommenttinne liittyen ulkomaisen päätöksen tunnustamiseen (6 §):

-

7. Kommenttinne liittyen lain voimaantuloon ja sen soveltamisen porrastamiseen (8 §):

-

8. Kommenttinne liittyen esityksen pääasiallisiin vaikutuksiin, ml. selvitykseen joka on laadittu lapsivaikutusarvioinnin tueksi. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota vaikutuksiin, joita lausunnonantaja arvioi esityksestä aiheutuvan toiminnalleen/hallinnonalallaan. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös tietojärjestelmiin kohdistuviin muutostarpeisiin sekä muihin tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin kannalta olennaisiin asioihin.

-

9. Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Suomen ylioppilaskuntien liitto näkee yhdenvertaisuuden vahvan ja hyvinvoivan yhteiskunnan perustana. Suomalaisen yhteiskunnan tulee olla kaikesta syrjinnästä vapaa ja epätasa-arvoa ei tule hyväksyä. Pidämme tärkeänä, että jokainen yliopistossa opiskeleva tulee kohdatuksi omana itsenään ja tuntee itsensä tervetulleeksi yliopistoyhteisöön.

Kiitämme, että sukupuolen oikeudellisen vahvistaminen eriytetään lääketieteellisistä tutkimuksista ja hoidoista. Sukupuolen oikeudellisen vahvistamisen esteiden purkaminen edistää ihmisoikeuksia.

Toivoisimme, että itsemäärittelyoikeus toteutuisi myös alaikäisten kohdalla. Nuoren tunnistaminen virallisesti hänen sukupuolikokemustaan vastaavalla henkilötunnuksella ja nimellä on keino tukea lapsen itseymmärrystä. Muutos olisi yleisesti lapsen edun mukainen ja suojaisi lapsen itsemääräämisoikeutta sukupuoli-identiteetin osalta. Tämä ei tarkoittaisi peruuttamattomien hoitojen sallimista, vaan nuoren sukupuolikokemuksen tunnustamista arjen ihmissuhteissa, koulussa ja palvelujärjestelmässä.

Esitämme, että sukupuolen oikeudellisesta vahvistamisesta tulisi ilmoitusasia kaikille 15 vuotta täyttäneille. Tätä nuorempien kohdalla vahvistamisen vaatisi huoltajan/huoltajien suostumuksen.

Pieskä Petra
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL)

